

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/117/2023
Identifikačné číslo spisu:	6420202548
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6420202548.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobkyne O. Z., nar. Z., bytom C., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Pavol Kollár, s. r. o., so sídlom Lehotského 4, Bratislava, IČO: 36 757 276, proti žalovanej C. N., nar. Z., bytom V., zastúpenej advokátkou Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kostovou, so sídlom Pod Donátom 5, Žiar nad Hronom, o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7C/17/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. apríla 2023 sp. zn. 12Co/35/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Stranám nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. decembra 2021 č. k. 7C/17/2020-215 rozhodol tak, že zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka stavby, súpisné č. XXX, postaveného na CKN parcele č. XXX/X, druh stavby 10, rodinný dom s príslušenstvom (dreváreň), okres X., obec X., katastrálne územie X., nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, vedenej Okresným úradom Žarnovica, katastrálnym odborom, spočívajúce v práve vstupu prechodu a prejazdu peši, osobným motorovým vozidlom, nákladným motorovým vozidlom cez nehnuteľnosť, a to parcelu CKN XXX/X o výmere 32 m², druh pozemku záhrada, okres X., obec X., katastrálne územie X., vedenú na LV č. XXXX Okresným úradom Žarnovica, katastrálnym odborom, a to v rozsahu geometrického plánu pod č. 366636029 - 137/2020 z 08. 06. 2020 vyhotoveného Geodetické služby s. r. o., IČO: 36 636 029, so sídlom SNP 71, 965 01 Žiar nad Hronom, autorizačne overeným Ing. Beatou Mešťanovou dňa 08. 06. 2020, úradne overeným Okresným úradom Žarnovica, katastrálnym odborom dňa 12. 06. 2020 pod č. G1 - 227/2020 (výrok I.). Výrokom II. uložil žalobkyni povinnosť uhradiť žalovanej jednorazovú primeranú náhradu za zriadenie vecného bremena vo výške 214,95 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Výrokom III. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa a žalovaná sú výlučnými vlastníčkami susediacich presne vymedzených nehnuteľností v k. ú. X.. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila existenciu písomnej dohody, ktorá mala byť uzavretá medzi právnyimi predchodcami účastníkov konania a vtedajšími vlastníkmi nehnuteľností vo forme zámennej zmluvy a tým i umožnenia práva prechodu cez spornú parcelu v prospech žalobkyne, súd prvej inštancie ju do dôsledkov preukázanú nemal; odkázal na čestné prehlásenie W. E.; túto skutočnosť pri svojom rozhodnutí bral iba ako podporný dôkaz. Napokon mal okresný súd za preukázanú existenciu dlhodobého sporu medzi stranami sporu, týkajúceho sa nerušeného výkonu vlastníckeho práva žalobkyne v súvislosti s jej nehnuteľnosťou, stavbou súpisné č. XXX a výkonom vlastníckych práv žalovanej, týkajúcich sa parcely č. XXX/X. Aktuálny faktický stav ohrozuje vlastníčku nehnuteľnosti súpisné č. XXX na oklieštených možnostiach využitia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v zmysle zákonnej úpravy. Prvoinštančný súd uviedol, že ohrozenie výkonu jej vlastníckeho práva je tak závažné, že hraničí s neupotrebitelnosťou nehnuteľnosti a jej nevyužitelnosťou. Preto danosť naliehavého právneho záujmu ustálil s tým, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná k podaniu žaloby o zriadenie vecného bremena; je výlučnou vlastníčkou medziiným i nehnuteľnosti - rodinného domu súpisné č. XXX, postaveného na parcele CKN č. XXX/X; žalobkyňa je tak subjektom, ktorý mohol nárok žalobou uplatniť. Výklad ponúknutý žalovanou, že nehnuteľnosť musí byť príľahlá k spornému pozemku, cez ktorý má viesť cesta, považoval za zúžený, šikanózný a priečiaci sa účelu zákonnej úpravy vecného bremena. Okresný súd zároveň konštatoval, že prístup k nehnuteľnosti nie je možné zabezpečiť iným spôsobom; vychádzal z ohliadky na mieste samom. Nezistil možnosti ďalšieho prístupu k nehnuteľnosti žalobkyne, ktoré by eventuálne nepredstavovali enormné finančné náklady na vybudovanie takéhoto prístupu, resp. nezaťažovali viac fyzických osôb vo výkone ich vlastníckych práv. Uzavrel tak, že pri uplatnenom nároku nemožno zabezpečiť prístup k nehnuteľnosti žalobkyne iným, jednoduchším spôsobom, resp. spôsobom, ktorý by nepredstavoval enormné náklady na vybudovanie prístupu. S prihliadnutím na závery vyplývajúce z ohliadky tiež konštatoval, že nezistil okolnosti, ktoré by vylučovali zriadenie práva vecného bremena. Dodal, že zriadenie nevyhnutnej cesty predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku; je potrebné porovnávať výhodu, ktorú cesta poskytuje s ujmom, ktorá by jej zriadením vznikla vlastníkovi zaťaženého pozemku; súd musí zabezpečiť, aby zriadením cesty bol vlastník čo najmenej obmedzený; zriadiť vecné bremeno je možné v rozsahu objektívne zabezpečujúcim riadne využívanie stavby, aj keď nepôjde o užívanie komfortné; ak je prístup k určitej stavbe možný len cez cudzí pozemok, nie vždy je to postačujúce pre zriadenie práva cesty. V danom prípade sa však rozhodnutie súdu opieralo o zistenie, že nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobkyne je vykurovaná v zimnom období na báze tuhého paliva; je nutné zabezpečiť prísun tuhého paliva k jej nehnuteľnosti. Navyše odvod splaškových vôd je riešený formou vybudovaného septika a je nevyhnutnosťou pre riadne užívanie nehnuteľnosti, aby tieto vody boli nákladným vozidlom odčerpávané.

1.2. Pri rozhodovaní o náhrade za zriadenie vecného bremena vychádzal zo znaleckého posudku vypracovaného v nariadenom znaleckom posudzovaní. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol aplikovaním ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 27. apríla 2023 sp. zn. 12Co/35/2022 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a II. potvrdil (výrok I.) a vo výroku III. zmenil tak, že stranám sporu náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie nepriznal (výrok II.). Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III.).

2.1. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovanej, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím so záverom, že súd prvej inštancie vykonal riadne a dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Odvolací súd nezistil, že by sa súd prvej inštancie nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami a relevantnou právnou argumentáciou strán sporu. Uviedol, že rozsudok je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, je z

neho zrejme, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie, tak ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia; na uvedenú argumentáciu v celom rozsahu poukázal.

2.2. Ani odvolací súd nemal pochybnosť, že pozemok parc. č. XXX/X je potrebné považovať za pozemok priliehajúci k stavbe žalobkyne; sporný pozemok bezprostredne susedí s pozemkom parc. č. XXX/X; uvedený pozemok (parc. č. XXX/X) je vo vlastníctve žalobkyne (ktorá je vlastníčkou stavby) a s ostatnými pozemkami tvorí jeden hospodársky (funkčný) celok; ide o pozemky parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X a XXX/X, na ktorom je stavba postavená. Podstatné je aj to, že ide o pozemok, prostredníctvom ktorého má žalobkyňa možnosť sa dostať ku komunikácii, resp. k pozemku, z ktorého je možnosť dostať sa ku komunikácii. Pri námietke, že vecné bremeno viazala žalobkyňa k pozemku a nie k stavbe, odvolací súd pripustil, že absentuje pripustenie zmeny (takúto námietku odvolateľka nemala), ale uviedol, že žalobkyňa v doplnení žaloby (podanie z 18. 11. 2020) nerozšírila uplatnené právo a ani neuplatnila iné právo, iba uplatnené právo presnejšie špecifikovala. Z vykonaného dokazovania a argumentácie žalovanej v konaní pred súdom prvej inštancie vyplýva, že predmet konania jej bol zrejmy ako aj to, že žalobkyňa žalobu o určenie vecného bremena uplatnila ako vlastníčka stavby, a to v práve cesty cez pozemok žalovanej. K ďalšej námietke odvolací súd uviedol, že parc. č. XXX/X prejazd motorovými vozidlami neumožňuje. Pokiaľ šlo o rozpor s dobrými mravmi, o takýto prípad v prejednávanej veci podľa odvolacieho súdu nejde; vzhľadom na umiestnenie pozemku parc. č. XXX/X, jeho výmeru a tvar sa javí, že obmedzenie vlastnícky pozemku (za náhradu) je primerané požiadavke zabezpečenia práv vlastníka stavby. Na odvolateľkou označené správanie sa žalobkyne voči žalovanej odvolací súd prihliadal pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania. Pokiaľ šlo o prípadnú nedbanlivosť žalobkyne a trasovanie prístupu k jej nehnuteľnostiam, bolo preukázané, že žalobkyňa nemá prístup k stavbe v rozsahu práva cesty a prístup k stavbe v tomto rozsahu nemožno zabezpečiť inak. Vyjadril sa i k odôvodneniu nevykonaného dokazovania. Ostatná argumentácia odvolateľky nebola spôsobilá privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozsudku.

2.3. Pri zmene výroku o trovách konania odvolací súd poukázal na sociálne postavenie žalovanej, správanie žalobkyne k žalovanej, možnosť predaja predmetnej nehnuteľnosti, ktorá sa neuskutočnila z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny, pričom tieto dôvody hodné osobitného zreteľa v ich kumulácii naplňujú obsah pojmu výnimočné okolnosti prípadu vyžadované pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd tým, že odvolanie podala žalovaná, ktorá bola v odvolacom konaní neúspešná pokiaľ ide o odvolanie vo veci samej; naproti tomu bola úspešná, pokiaľ podala odvolanie proti výroku o nároku na náhradu trov konania. Pomer úspechu a neúspechu strán sporu v odvolacom konaní bol 50 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla napadnutý rozsudok vo výroku I. zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhla aj odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

3.1. Argumentovala, že postupom odvolacieho súdu bolo porušené jej právo na riadne a dostatočné odôvodnenie rozhodnutia zo strany oboch súdov, ktoré sa nesprávne právne vysporiadali s otázkou dôvodnosti zriadenia vecného bremena v prospech žalobkyne na pozemku registra „C“, parc. č. XXX/X. Ďalšie porušenie práva na spravodlivé súdne konanie videla v tom, že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonával navrhované dôkazy. V tomto smere poukázala aj na to, že v odôvodnení dotknutého rozsudku absentujú kvalifikované dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie nepristúpil k vykonaniu navrhovaných dôkazov.

3.2. Pokiaľ šlo o prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedla, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd, sa nesprávne právne vysporiadali s možnosťou zamietnuť žalobu o zriadenie vecného bremena z dôvodu nedbanlivostného správania sa, resp. konania osoby, domáhajúcej sa zriadenia vecného bremena v prospech nehnuteľnosti, ku ktorej nie je možnosť prístupu (za

predpokladu, že táto osoba mala o predmetnej veci vedomosť, prípadne konala nedbalo). V tejto súvislosti citovala judikatúru českých súdov. Poukázala na ďalšie skutočnosti, ktoré podľa nej vyplynuli z vykonaného dokazovania, ale konajúce súdy ich nezohľadnili.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zo strany žalovanej nie sú splnené podmienky a dôvody podania dovolania. Navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

5.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019 alebo 2Cdo/91/2021, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, viď IV. ÚS 578/2022 a v ňom odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽ/165/95).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

8.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.1. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v oprávnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

9.2. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie podrobne uvádza, prečo súd žalobkyni vyhovel. Rozsudok odvolacieho súdu uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalovanej, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov, najmä precízne vysporiadanie sa s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Žalovaná nedôvodne argumentuje, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej. Odvolací súd i súd prvej inštancie dostatočne vysvetlili aj to, prečo je potrebné zriadiť predmetné vecné bremeno na pozemkoch žalovanej v prospech žalobkyne.

9.3. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania podľa § 420f CSP nezakladá. Pokiaľ dovolacia argumentácia žalovanej mala smerovať aj k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie (napr. v otázke dôkazného bremena), potom namietaná nesprávnosť právneho posúdenia vecí nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Z tohto pohľadu argumentácia žalovanej poukazujúc, že „oba súdy sa nesprávne právne vysporiadali“, nie je z uvedeného dovolacieho dôvodu relevantná. Tento záver platí i pokiaľ v tejto časti dovolania poukazovala dovolateľka na správanie sa žalobkyne voči nej.

9.4. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou žalovanej, pokiaľ šlo o tvrdenia o nemožnosti zriadenia vecného bremena z dôvodu, že nejde o príľahlý pozemok (body 11. až 11.2.). Rovnaký záver platí pri námietke žalovanej, že pôvodne bolo požadované vecné bremeno nesprávne k pozemku a nie k stavbe (12. až 12.4.). Odôvodnený je i záver nedôvodnosti námietok o možnosti prístupu k nehnuteľnosti žalobkyne cez iný pozemok (13. a 13.1.), i správania sa žalobkyne a jej rodiny k žalovanej (14. až 14.2.), pričom na tieto námietky prihliadol odvolací súd pri zmene

rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania. Odvolací súd sa vysporiadal i s tvrdeniami o tzv. nedbalom nadobúdateľovi (15. až 15.3.), vrátane súvisiacich dôvodov, ktoré sa týkali odmietnutia ďalšieho dokazovania. Stručne ešte krajský súd poukázal v bodoch 16. až 16.3. na ďalšie tvrdenia žalovanej.

10. Pokiaľ dovolateľka namietala nesprávne skutkové zistenia, či hodnotenie dôkazov a abstrahovanie skutkových záverov, najmä z vykonaného dokazovania, tieto nespôsobujú prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

10.1. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

10.2. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal i s návrhmi na vykonanie ďalšieho dokazovania výsluchom svedkov (str. 6 dovolania). Dovolací súd sa nestotožňuje s tvrdeniami, že absentujú kvalifikované dôvody na nevykonanie ďalšieho dokazovania na návrh žalovanej. Z odôvodnenia krajského súdu v bodoch 15.1. až 15.3. dostatočne a komplexne vyplýva, že tieto dôkazy boli na prijatie meritórneho záveru už nadbytočné. Vádou v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je ani to, že odvolací súd konvalidoval nedostatok odôvodnenia súdu prvej inštancie, keďže (ako je vyššie uvedené) konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

11. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení s účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) sa zaoberal aj celkovým postupom odvolacieho súdu pokiaľ išlo o hodnotenie skutkových zistení a potrebu dokazovania a nezistil porušenie procesných pravidiel CSP v dovolacom konaní, ktoré by mohlo mať za následok prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

12. Na základe vyššie uvedeného možno vysloviť záver, že nebolo preukázané, že by odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalovanej je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

13. Druhým dôvodom dovolania bola jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda nesprávne právne posúdenie.

13.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

16. Žalovaná tvrdila, že konajúce súdy sa nesprávne právne vysporiadali s možnosťou zamietnutia žaloby o zriadenie vecného bremena z dôvodu nedbanlivostného správania, resp. konania osoby, domáhajúcej sa zriadenia vecného bremena v prospech nehnuteľnosti, ku ktorej nie je možnosť prístupu (za predpokladu, že táto osoba mala o predmetnej veci vedomosť, prípadne konala nedbalo). V ďalšej časti dovolateľka už len odkazovala na výsledky dokazovania, na ktoré (podľa nej) nebolo prihliadnuté. Tieto skutočnosti však nesmerujú k vymedzeniu dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa ustanovenia § 432 CSP v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 CSP, skôr smerujú k námietkam nedostatočného odôvodnenia, s ktorými sa ale dovolací súd už vysporiadal (viď body 9.4. a 10.2. tohto rozsudku). Naopak na tvrdenia dovolateľky vyplývajúce z jej argumentov na stranách 8 a 9 dovolania, odvolací súd ako vyplýva z jeho rozhodnutia najmä v bodoch 11. až 16.3. prihliadol, precízne a poctivo sa s nimi vysporiadal, aj ich vyhodnotil. Bez významu je i argumentácia žalovanej, ktorá by mohla vyplývať z citovanej judikatúry českých súdov. Jednak predmetné rozhodnutia sú citované bez väzby s nejakou konkrétnou právnou otázkou, ktorú by mal odvolací súd nesprávne právne posúdiť, n a druhej strane z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by závery českej rozhodovacej činnosti krajský súd spochybňoval, prípadne rozhodol opačne. Naopak uviedol, že zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že nejde o prípad tzv. nedbalého nadobúdateľa.

17. Dovolacia argumentácia dovolateľky tak nezodpovedá požiadavkám stanoveným v § 421 ods. 1 v spojení s § 431 až § 435 CSP, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedla (konkrétnu) právnú otázku, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dostatočne neuviedla, ako ju riešil odvolací súd ani to, ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 431 až § 435 CSP.

18. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.